

NEODVISPNI OST

Izhaja tedensko — Velja po pošti dostavljen: na mesec Din 6.—, za tujino na mesec Din 10.— — Oglasi po tarifi

Tednik za vsa javna vprašanja

Uredništvo in uprava: Maribor, Ulica 10. oktobra — Telefon 26-16 — Rač. poštne hran. 17.160 — Rokopisov ne vračamo

Inž. A. Štebi:

Ob spominu na majniško deklaracijo.

Spomladi leta 1918. Na italijanski fronti. Slučajno smo se sestali pri Pordenone trije Slovenci in se razgovarjali o naši politični usodi. Naravno tudi o pomenu majniške deklaracije, ki je s precejšnjo zakasnitvijo dosegla tudi nas. Dobro se spominjam, da je nas troje odločno zavrnilo v majniški deklaraciji predvideni in zahtevani način osamosvojitve slovenskega naroda. Bili smo složni v mnenju, da ustreza narodnim zahtevam Slovencev po samostojnosti samo ona rešitev, ki bi v federativno urejeni državi Podonavja združila vse tri narode, Srbe, Hrvate in Slovence in zagotovila Slovincem v tej državi popolno politično in gospodarsko samostojnost.

Mi Slovenci bi s Trstom, Gorico in Ljubljano predstavljali v tej državi mogočno ednico in trdno gospodarsko samostojnost. V naših mislih je bila seveda trdna vera in upanje, da bo prišlo do te rešitve potom narodnega plebiscita. Tedaj, po tolikem žrtvovanju in krvavenju naroda, je bila naša zahteva, da bo narod sam odločal o svoji narodni bitnosti razumljiva in narurna.

Spomladi leta 1919. Nobenega plebiscita! Nobenega duha o narodni volji in narodni samovladnosti!

O naši usodi so odločali tuj močniki, ki našega narodnega obstanka niti poznali niso, in nezvoljeni narodni voditelji, ki so bili preslebi, da bi z neupogljivim duhom vztrajali na izvedbi sklepov »Narodnega veča« v Zagrebu. Bili so preslebi zato, ker si niso pravočasno zagotovili plebiscitarnega zaupanja slovenskega naroda.

Tako je prišlo do popuščanja teh voditeljev v vladah Protiča, Davidoviča in Vesniča in tako je bilo porojeno vse naše trpljenje, ki se je z vsakim dnevom stopnjevalo in doseglo danes svoj vrhunec, ko je vsa slovenska samostojnost pokopana.

Nočem poravnati to, kar sem tedaj napisal v »Demokraciji«, saj vsakdo lahko prečita tiste članke. Pripomnim samo, da sem iz lastnega dolgoletnega življenja med Srbi poznal njih mentaliteto in velike narodne in socialne razlike zedinjenih narodov, radi česar sem ves čas od prevrata dalje črno gledal na bodoče dogodke in na uveljavljenje slovenskega naroda kot enakovrednega soodločevalca naše države. Z matematično doslednostjo so sledili vedno huji udarci, vsak naš zastopnik v vladi je prinašal nove koncesije, izrezane iz našega narodnega telesa. Iz naše narodne vlade se je prešlo na popolnoma odvisne oblasti, prišli so

konjunkturisti in oportunisti raznih nijans, politični starci in gospodarski altruisti, ki so vsi poznali le pot od Ljubljane do Beograda, a n o b e n e p o t i d o n a r o d a. Takemu udeleževanju je naravno morala slediti propast našega gospodarstva, propast naše narodne samobitnosti, ubužanost širokih ljudskih množic in s tem popolna abstinenca od političnega sodelovanja s strani kmetov in delavcev, teh ustvarjalcev temeljev našega narodnega razvoja.

Spomladi leta 1937. Pristopamo k proslavitvi dvajsetletnice majniške deklaracije. . . .

Ne moremo spomine na ta zgodovinski dokument odeti s plaščem pomladnega cvetja. Namesto veselja in zadovoljstva se je v nas uselila tuga in skrb! Namesto svetlo se iskrih spominov na velike dogodke malega naroda, se nabira v nas prav v teh trenutkih ena sama, brezmejna žalost, ko gledamo, kako se okrog nas in v nas ruši vse ono, kar je nedavno še obljubljalo naše vstajenje. Zato je jasno, da ob tej priliki pri današnjih razmerah ne najdemo nobene neoblačne besede, ki bi nas navduševala ob tem spominu, ki bi povečevala pomen tiste majniške deklaracije, ker smo ves njen pomen in njeno vrednost sami zabarantali sami uničili. Namesto da bi vzeli to deklaracijo za izhodno točko, s katere bi se dvigali vedno višje do najpopolnejše narodne samostojnosti smo zgubljali vedno več tal pod nogami.

Pravica do kritike, do kritike v vseh področjih, je pravica politične iniciative.

Masaryk.

Majniška deklaracija pa ima v sebi še eno neodpuščljivo napako, ki je nam prav danes v največjo spodbudo. Ona se je namreč tedaj — verujem da le iz taktičnih razlogov — zatekla k nesmiselnim in namerno lažnim rečenici, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci enoten narod. Naši tedanji nasprotniki bi nam ne mogli mnogo škodovati, ako bi deklaracija trdila, da bodo vsi trije narodi zastavili vse svoje moči za doseglo njenega cilja namesto da se je z enotnim narodom podkrepilo zahtevo po državni združitvi. Deklaracija je torej že leta 1917 ustvarila tisto nesrečno tezo o »integrnem jugoslovenstvu«, ki je poznejša leta v našem narodu napravila nemalo zmešnjavo in katere so se z veliko gorečnostjo oprejali vsi oni naši neprijatelji, ki so nas hoteli izbrisati narodov kot samostojni narod.

Za svobodo španskega naroda

Španija — Špancem in evropski mir

Španska tragedija prehaja v odločilno razvojno stopnjo. In ž njo mirovna prizadevanja Evrope. Na kocki je vse. Nadaljni obstoj svobodne španske republike in nadaljni mirovni razvoj demokratične Evrope. Dogodki zadnjih dni so še enkrat potrdili pravilnost naziranja, da je mogoče užugati besno napadajoče fašistične države le s krepko akcijo, s strani demokratičnih velesil. Popuščanje, manevriranje, odlaganje odločitev, le vzpodbuja nemirne osvajaalne sile, da bolj in bolj rušijo svobodo narodov in izpodkopavajo temelje svetovnega ravnovesja. Zapadni velesili bi bili morali že zdavnaj stopiti sovražniku na vrat. Čim sta dovolili Italiji, da osvoji in zasede Abesinijo, sta morali že vedeti, da se Italija po tem svojem prvem zunanem uspehu ne bo ustavila le pri Abesiniji in da bo njen primer ojunail tudi Nemčijo, da poskusi svojo srečo drugod. Še bolj sta se morali te nevarnosti zavedati potem, ko sta se Nemčija in Italija jeli v bratski slogi vmešavati v španske zadeve. Nasproti aktivni udeležbi fašističnih držav v španski vojni sta Francija in Anglija postavili pasivni odbor za nevmešavanje v španske zadeve, kateremu sta se Italija in Nemčija vedno rogali. Medtem ko je ta slavni nevmešavalni odbor špansko vprašanje »proučeval«, sta ti dve državi pošiljali nemoteno v panijo svoje čete, svoje topove, svoja letala in svoje vojne ladje.

Kapital vselej podpira vladajoče stranke, pa če tudi so najslabše. George.

Politična kronika

Adam Pribečević je po politični turneji obiskal v Beogradu Lj. Davidoviča. — Tovorni vlak se je iztril pri Pragerskem. Škoda je nad pol milijona dinarjev. (»Lloyd«). — Italijanski kmetijski minister potuje po Jugoslaviji. — Zastopnik podjetja Opel iz Nemčije g. dr. Fritz von Opel potuje po Jugoslaviji. — Nemški zunanji minister von Neurath bo tudi priprotoval prihodnji teden v Jugoslavijo. —

Britanska vlada je poslala kazensko ekspedicio v indijsko pokrajino Vaziristan, da »čisti teren«. — Stari gospod Baldwin je šel v pokoj; da bo lažje živel, so mu prisodili mesto direktorja velepodjetja »Nord Eastern Railway«. — 150 tisoč ljudi je obiskalo v nedeljo svetovno razstavo v Parizu, ki je triumi dela demokratične Francije. — Francoska ljudska vlada pripravlja zakon za žensko volilno pravico. — V nedeljo je bila osnovana v Franciji Republikansko-nacionalistično-socialistična (vse, kar kdo hoče) stranka, ki naj združi vse desničarske skupine za boj proti ljudski fronti. — Henry Ford ne prizna strokovnih organizacij in pravi, do morajo podjetniki sami skrbeti za dobro svojih delavcev. Fordu očitajo, da skuša v U. S. A. finansirati fašizem. — Bivši romunski zunanji minister, ki je pritegnil svojo državo v zvezo miroljubnih držav Francije, Rusije in CSR ter je moral radi tega pasti, stopa zopet v akcijo. Sestal se je z Litvinom.

SLOVENEK PIŠE IZ ŠPANJE

med ostalim tudi to-le: »... Po vsem, mislim, da se bomo kmalu videli. Zadnje velike zmage republikanskih čet nam to pričajo. In tudi drugače je fašizem že silno demoraliziran. To nam kaže veliko število pribežnikov. Pozdravlja vse.«

S svobodo tiska se zavaruje pravica kritike svega državnega in javnega aparata sploh in seveda tudi kritika oseb. Kritika je pogoj in metoda znanosti in znanstvenosti; kritika je pogoj in metoda demokratične politike.

Masaryk.

Ni domovine brez svobode, ne svobode brez kreposti. J. J. Rousseau.

Ene važnosti pa ne moremo odrekati usodi majniške deklaracije in to je, da ona v

Tako delo, ki je bilo v posmeh vsaki resnični mirovni politiki, je moralo končno roditi današnje nevzdržno stanje. Nemške vojne ladje obstreljujejo nezaščiten španska mesta, torpedirajo španske parnike, nemška in italijanska letala sipajo bombe in sejejo smrt, španski narod je pribit na križ, odbor za nevmešavanje in Društvo narodov pa proučujeta dalje španski problem, nasvetujeta in priporočata uvidevnost in prevdarnost

Demokracija temelji na javnosti, kar je posledica načela o svobodi in enakosti.

Masaryk.

Napaka je bila že v začetku. Čim se je v zadnjem desetletju dovolilo fašističnim državam, da »vodijo« in se je nasproti njihovi fašistični brezobzirnosti (fašistični ideologiji pravijo temu »dinamizem«) postavilo demokratsko obzirnost, nasproti grobim dejanjem vlnudno razpravljanje, je moralo končno priti do zadnjih dogodkov.

... Če ni te dni prišlo do nove svetovne vojne, se imamo zahvaliti le nagli intervenciji Pariza, Londona in Washingtona v Berlinu. Tako se je v zadnjem hipu še rešil mir. Toda kakšna presenečenja nam lahko prinese še jutrišnji dan?

Sedaj so v Londonu na delu, da izrabijo trenutno zmedo in prisilijo Italijo in Nemčijo na umik iz Španije. Da to dosežejo, se ne sramujejo pobude iz Berlina (dogovorjene z Rimom), da se Špansko blokira in zato dovoli združenim vojnim ladjam Francije, Anglije,

Nemčije in Italije svoboden dostop v vsa španska pristanišča. V Londonu se menda še vedno ne zavedajo, da je mogoče izolirati španski konflikt in odstraniti možnost novih svetovnih razdorov le, ako se odstraniti iz Španije Nemčija in Italija. Nove pobude Nemčije nosijo v sebi le možnost novih še nevarnejših zapletljajev. Španski spor bo rešen in evropski mir zagotovljen samo pod pogojem, če se predvsem izolirajo fašistične države. Samo če bo demokratska Evropa sposobna doumeti to resnico in se po njej ravnati, bo mogoče računati na normalni razplet sedanjega usodnega mednarodnega položaja.

»Vojna fašizmu« mora biti prirodni klic državam, ki žele ohraniti svetu mir in blagostanje.

V tem tragičnem trenutku za križani španski narod in za ostale po novodobnem nasilju ogrožene evropske narode, moramo samo želeti, da se vladi v Parizu in v Londonu zavesta ogromnosti svoje naloge in odgovornosti pred zgodovino. Španski narod ne sme propasti, s svojimi žrtvami si je odkupil pravico do svobode in demokracije za vse čase. Španskemu narodu španska republika! Dovolj je bilo nasilja, dovolj strahovanja in izsiljevanja s strani enih, na račun popustljivosti in obzirnosti drugih. Demokratske države morajo pokazati končno svojo moč, da uženejo za vselej rušilce evropske slege. Da rešijo španski narod smrti v reakciji, da rešijo svojo čast in prestiz in pomirijo civilno zavest sveta!

KAKO BODO SLOVENCİ POZDRAVILI PETRA ŽIVKOVIČA V LJUBLJANI?

V nedeljo dopoldne bo v Ljubljani konferenca J. N. S. za Dravsko banovino. Prihod so prijavili gg. Peter Živković kot predsednik stranke, senator Jovan Banjanin kot podpredsednik, senatorji dr. Zec, dr. Grga Andjelinovič, inž. D. Popović i. dr.

Slovensko ljudstvo pozna prav dobro »dovino J. N. S., saj je občutilo peto te stranke, pozna vse te gospode in njih delo za dobrobit »dravobanskega plemena«. Ne besede opozicijskih politikov, dejanja so legitimacija pred ljudstvom!

ČEHI ZA SVOBODO LUŽICE!

V demokratski Pragi, kjer najdejo zaslonbo vsi zatirani slovanski narodi, so manifestirali prijatelji Lužiških Srbov za svobodo tega naroda, ki živi v težkih razmerah današnje Nemčije, in so izdali to-le resolucijo: »Sedanji razvoj dogodkov v nemškem Reichu vzbuja v vseh prijateljih Lužiških Srbov strah za njih narodni obstoj... Narod Lužiških Srbov hoče živeti. Z Lužičani verujemo, da bo tudi v Lužici nekoč zmagala resnica in pravica.«

Štirj dekleta z maturo na gimnaziji so skočila v Budimpešti v Donavo, ker niso našle nobene zaposlitve.

Šim narodnim zahtevam šele pravo in dosti trdno politično avtoriteto, da bo za vedno močan branik slovenske samostojnosti. Šele tedaj, ko bo zajelo ta ljudsko gibanje slehernega našega državljana, se bomo približali našemu cilju, katerega smo zaman pričakovali v okrilju majniške deklaracije in v okrilju dosedanjega oportunističnega tavanja. Zato ob spominu na majniško deklaracijo uvidevamo vse naše dosedanje, namerne ali nenamerne napake in pomagajmo vsi na delu za čimprejšnjo strnitev vseh dobromiselnih v slovenski ljudski skupnosti. To je edina primerna proslava teptanega in nezasluzeno trpečega naroda.

Vabilo na ustanovni občni zbor

»Slovenske tiskovne zadruge r. z. z o. z. Maribor«,

ki bo v nedeljo 13. t. m. ob 10. uri dop. v salonu restavracije »Novi svet« v Jurčičevi ulici v Mariboru.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika pripravljalnega odbora;
2. Odobritev zadrudnih pravil;
3. Volitve načelstva in nadzorstva;
4. Slučajnosti.

Pravico udeležbe na ustanovnem občnem zboru imajo samo pisмено vabljeni.

Pripravljalni odbor.

Maribor, 1. junija 1937.

VELIKA EKSPEDICIJA RUSKIH ZNANSTVENIKOV NA SEVERNI TEČAJ.

Pod vodstvom Rusa prof. Šmita je pristala letalska ekspedicio na neki ledeni plošči v bližini severnega tečaja. Na ledeni plošči, ki je debela šest metrov in se premika proti zapadu, urejajo znanstveniki vremensko postajo in letalsko bazo, končni cilj pa je pripraviti kogoje za organizacijo redne zračne zveze med Moskvo in Newyorkom — preko Severnega tečaja.

Slavenski gospodar

Slovenske gorice v škripcih

Slovenske gorice so znane po svojih prirodnih krasotah. Iz sončnih vinskih goric, bogatih sadovnjakov in zelenih gajev te pozdravljajo bele zidanice in kmečki domovi. Tod je bila nekoč splošna blaginja. Kmečke pridelke so nekdanji razmeroma še dobro vnovčevali. Razlika med cenami kmečkih pridelkov in industrijskih proizvodov še ni bila tako velika kot je danes, ko so te škarje tako široko zajemale. Prej trdni, ponosni kmečki domovi postajajo bolj in bolj majavi. Ves potr postopa kmet po sadovnjaku, polju in vinogradu, računa in zopet računa. Toda pri tem mora z žalostjo ugotoviti, da mu vsak račun pokaže gospodarske neusphe, dolgove, samo dolgove.

Kmet je dolžan zadragam (hranilnicam in posojilnicam); dolguje v trgovini; tarejo ga davčni zaostanki. Skrbi ga, kako naj plača bolnišnico, zdravnika; kako naj odrajta pogrebno in pristojbino za poroko. V župniji ni kmeta, ki ne bi imel posla s kakšno ustanovo, ki mu predlaga račune. Na policah se mu kopičijo plačilni nalogi s položnicami, neporavnani računi. V boljših časih so bile družinske kmečke sobe razsvetljene dolgo v noč, danes zaklepajo vrata že ob »Ave Mariji«. Nikdar poprej niso znosili otroci toliko jajc v trgovino, da jih zamenjajo za petrolej, vžigalice, sol, sladkor i. dr., ko danes. Tudi pogrebov in porok niso plačevali s kmečkimi pridelki, z vinom, žitom in sl. Vedno pogosteje tožijo otroci pa tudi odrasli, da ne morejo ob nedeljah in praznikih v cerkev, ker nimajo ne obleke ne obutve. To pa danes niso več le otroci vničarjev in želarjev, ampak že tudi otroci večjih kmetov.

Gostilne so prazne. Blagoslovljena (žeganja), ki so bila nekoč dobro obiskana v posebno radost kramarjev, trgovcev in gostilničarjev, niso več tako živahna. Pred cerkvijo, okrog kramarskih stojnic ni več gneče in prerivanja. Kramarji se žalostno dolgočasijo. Množica se malo meni zanje. Kmet, hlapec, viničar, kmečki delavec ne morejo trošiti niti za pravo potrebo. **Delovno ljudstvo je omejeno potrebo do skrajnosti.** V to otopno razpoloženje se meša enakomerni glas občinskega oznanjevalca. Množica, ki je prišla iz cerkve, poslušala glasnika že iz navade, mož pa obrača papirje, razglašajo naredbe. Naznami strogi pasji zapor, čita podrobnosti o kmečki zaščiti, do kdaj je treba plačati prvi obrok. Naroča, da je treba jarke in potoke iztrebiti, fantom deli pozive itd. Množica poslušala in se spogleduje. Nedavno nedeljno naznanjanja ni hotelo biti konec. Ljudje so postali nestrpnosti in se začeli razhajati. Napovedanih je bilo nad sto prisilnih dražb, in to samo v mesecih maju in juniju. Nad sto rodbinskih in krstnih imen je bilo tokrat razglašanih. Kmetom bodo v maju in juniju prisilno prodajali premičnine (živino, orodje, krmo i. t. d.) po večini v poravnano zaostalih davščin... Ljudje so nekaj godrnjali in zapustili občinskega glasnika, ki je braj danes nenavadno dolge »litanije«.

Samo v eni župniji je okrog 130 napa-

POTREBA PAMETNEGA SPORAZUMA MED TOČILCI POD VEJO.

Stoletno pravico točenja vina pod vejo uporabljajo kmečki vinarji večinoma samo v stiski za denar, ker niso mogli svojega pridelka pravočasno prodati. Tudi posode ne bi imeli za novi pridelok. Preko zime še nekoliko potrpijo. Ko pa pravega kupca le od nikoder ni, se marsikdo odloči za otvoritev trimesečnega vinotoča pod vejo. Najprimernejši čas za to je v splošnem od pomladi do jeseni, nekako pol leta.

Ako je v enem kraju le malo takih točilcev, se lahko razvrstijo drug za drugim, da ni preveč tekmovanja in vsak zase v svojih treh mesecih vendar nekaj potoci. So pa v vsakem kraju bolj ugodni in manj ugodni meseci za vinotoč. Najtežje je v samotnih krajih, ki so daleč od potrošnih središč (mest, trgov, industrijskih, vobče bolj obljubljenih nevinorodnih krajev). Težkoča se veča s to daljino in številom vinotočev enega kraja ob istem času. Tako se včasih pripeti, da čez tri mesece ni več vina, ne bog vedi kaj denarja. Marsikomu ostane v glavnem le prazna posoda za prihodnje trgatve poleg mnogih nevsječnih terjatev dvomljive vrednosti pri revnejših domačinih. To so obenem najhujši dolgovi vedno žejnih gostov pod vejo. Zato priporočamo napis: »Danes za denar, jutri zastoj.«

Strupena zavist je slaba lastnost premnogih ljudi. Če se ji pridružita še zlobnost in nagajivost, se iz tega rodi mnogo sovraštva tudi med drugače poštenimi in pridnimi so-

vedanih prisilnih dražb v maju in juniju, ko ni mogoče redno prodati pridelkov, ki jih še sploh ni. Pač pa je treba denarja za delavce v vinogradu, za galico. — Otroci gredo k birmi, k prvemu obhajilu, treba je nove obleke in za to zopet denarja.

Ogromni morajo biti davčni zaostanki, saj znašajo samo v eni župniji nad 220 tisoč dinarjev. Cenilna vrednost zarubljenih predmetov pa znaša že skoraj 300 tisoč dinarjev. Samo v eni župniji je zarubljenih nad 160 svinj (posledica: nezabeljeni žganci), nad 140 krav in druge govedi (otroci brez mleka, zemljišča brez gnoja). Mnogo je posestnikov, ki dolgujejo samo davčni upravi po več tisoč dinarjev. Med njimi jih je nekaj, ki so dolžni celo po več ko 20 tisoč dinarjev. Nekemu posestniku je zarubljenih 13 kokoši za dolg 200 Din. Kmetje iščejo denarja, da bi plačali vsaj nekaj stotakov na račun, da bi ustavili dražbe in tako rešili zarubljene reči. Marsikomu je zarubljen zadnji rep v hlevu. Mislijo, da so se takoj vsaj za nekaj časa odkrižali prisilne dražbe, a poštar že prinaša nove pozdrave.

Privilegirana agrarna banka (PAB) s podružnicami v Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani je začela izterjevati prve obroke. (V Sloveniji opravlja ta posel podružnica banke v Ljubljani). V vsej državi je bila do danes poravnana le ena tretjina prvih obrokov. Prednjači Beograd, ki je plačal že 42,26% na račun prvega obroka. Na zadnjem mestu je podružnica v Sarajevu z 12,48%. Na drugem in tretjem mestu sta podružnica v Ljubljani z 32,55% in v Zagrebu z 32,16%.

Tako leze naš kmet iz ene zagate v drugo. Kmet v Slovenskih goricah se tolaži z dobro vinsko letino in z dobrocejo vina. Cena pšenice je bila res precej visoka, toda Slovenija je mnogo premalo pridelala. Vinske in sadne cene se ne morejo popraviti in ustaliti. Od samih obljub in upov pa kmet ne more živeti.

Ono nedeljo je občinski glasnik pred cerkvijo razglasil med drugim to-le: »Pri posestniku I. I. bodo prodani na javni dražbi sledeči predmeti: 1 kokoš, 1 prazen sod, 1 omara. Prva dražba bo dne 23. maja ob 10. uri, druga dne 29. maja ob 11. uri.« Množica poslušala in se počasi razhajala. Glasnik še bere in bere. Spis za spisom oddaja svojem pomočniku. Ozračje je polno imen. Kdo bi si jih mogel zapomniti?! Ves prostor pred cerkvijo se nam zdi kot da bi bil natrpan z zarubljenimi stvarmi, z omarami, kokošmi, sodi, kravami, teleti itd. Ljudje se razidejo. Naznanjevalec konča in še-le zdaj opazi, da je sam na službenem podstavku. Hitro pobere papirje, jih vtakne v žep in jo naglo odkuri, kot da bi se sramoval svojega dejanja.

Lepo so peli nekoč po Slovenskih goricah klopotci. Sedaj pojo žalostno pesem o krizi. Pred leti so s svojim klopotanjem odganjali škodljive ptice, zdaj skušajo odganjati skrbi in temne, mračne misli zbezanega kmetstva. Kdaj jih preženejo, tega klopotci ne povejo. —

sedi, ki bi si pa naj bili vedno dobri, posebno pa še v slabih časih, kakršne pravkar preživljamo. Drug drugega hoče prehiteti z otvoritvijo vinotoča, pa imamo točilnic pod vejo včasih kar na kupe. Ker v nobeni prav »ne teče«, znižujejo in si kvarijo vinske cene sami bolj, kakor jih jih že itak neizprosno narekujejo slabe splošne gospodarske razmere.

Sovraštvo med sosedi je ko požar ob viharju, ki zajame kar cele hiše, družine s sorodstvi, križem vse vasi, in se ne poleže tako zlahkoma. Temu se naj skuša odpomoči z dobro, pošteno voljo. Ljudje božji, navezani samo drug na drugega ko na domačo grudo in si moramo pomagati, ne škodovati! Točilci enega kraja se morate pač sporazumeti med seboj glede časovnega razporeda za vinotoče v domači vasi! Enostavno: Kdor je letos prvi, bodi prihodnji drugi itd. Pozimi, ko najbolj utegnete, se prijateljski in tovariški pomenite! Najlažje v vasi, kjer vas je samo trojica, četvorica. Za neposredne okoliše večjih potrošnih središč to ni tako važno, ker je onod navadno dovolj rednih »podvejarjev« in dobrih plačnikov božje kapljice, če ji cena ni pretirana.

To je žalostno poglavje. Boljše bi namreč bilo dobro urejena vinsko gospodarstvo brez vinotočev pod vejo, katere so nam naprtili žalostne gospodarske razmere in ki bodo zopet izginili, ko se le-te temeljito izboljšajo.

To smo napisali kot odgovor na zadevne pritožbe. — **Sotlski.**

Za ljubljanskim velesejmom — Mariborski teden

Ljubljanci pravkar otvarjajo že svoj XVII. velesejem, ki bo trajal 10 dni, od 5. do 14. junja. Za ves čas velja polovična vozovnica z rumeno izkaznico odhodne železniške postaje za 2 Din. Za Ljubljance, odnosno tiste, ki vozni olajšav ne bodo rabili, stane velesejmska izkaznica 25 Din in daje pravico na 10 podnevnih in 10 ponočnih obiskov velesejma. (Stalne ali trajne, permanentne vstopnice so torej odpravili). Vstopnica za enkratni poset stane 10 Din. Kdor pa se pripelje v Ljubljano z vlakom in je plačal do 25 Din voznine, dobi pri velesejmski blagajni izkaznico (vstopnico) za 10 Din, ki daje pravico do 1 podnevnega in 1 ponočnega obiska velesejma. Kdor je plačal do 60 Din voznine, dobi izkaznico za 15 Din, ki daje pravico na 3 podnevnih in 3 ponočnih obiske velesejma. Ako pa je stala železniška vozovnica nad 60 Din, dobi obiskovalec izkaznico za 25 Din, ki daje pravico za 5 podnevnih in 5 ponočnih obiskov velesejma. (Če je tolikokratni poset dobrot, se je Ljubljancem za isti denar — brez potnih stroškov — naučje trojno).

To smo posneli iz razglasov, ki so jih prinašali domači in tuji časniki. Domnevno iz posebne vljudnosti do vnanjega gosta je v razglasu beseda »dobi«, ki bi jo pa naj zamenjali za besedi »mora kupiti« (namreč velesejmsko izkaznico za toliko ali toliko dinarjev); kajti sicer obiskovalec z železniško vozovnico in rumeno izkaznico ne dobi potrdila, da je bil na velesejmu.

Govorimo za vnanje ljudi, zlasti podeželjske, ki ne morejo v Ljubljano z letalom ne z avtom ampak samo z vlakom, pa bi si tudi rad, kaj ogledali in se poučili o gospodarskem napredku. Vsakdo si lahko sam izračuna kakšne posebne »dajatve« zahteva od njega velesejmska uprava, če ga vozovnica do Ljubljane stane slučajno nad 25 Din: kupiti mora vstopnico (izkaznico) za večkratni poset podnevnih in ponočnih prireditve, čeprav je ne more pametno izrabiti. Ako pa tega ne stori, mu skrajajo potrdilo, da je bil na velesejmu, in tako pride ob polovično vozovnico. Ali ni potem boljše, da se vozimo na takšne prireditve samo z nedeljskimi vozovnicami, če že ne ostanemo rajši doma?

To smo napisali po lastnem izkustvu in se čudimo, da še ni nihče javno pokazal na to zmotno in nepravilnost. Morebitni izgovor na podoben ravnanje drugod pa nikakor ne more opravičiti očitne neskladnosti.

Za ljubljanskim velesejmom sledi Mariborski teden, ki navzlic nekim zasebnim opozoritvam ocenja vnanje goste tudi po oddajenosti njih domov, samo da so njegovi zahtevki celotno — naravno — nekoliko skromnejši. Če je glavna svrha teh ustanov zares pospeševanje splošne blaginje in občega napredka naroda, pričakujemo, da bosta ljubljanski velesejem in mariborski teden našo stvarno presojo rada upoštevala in pogoje za poset svojih prireditev prilagodila razmeram tudi oddaljenejšega podeželja. — **Sotlski.**

Delavski obzornik

Strokovna enotnost in slovenska strokovna zveza

V zadnjih številkih »Neodvisnosti« je bila dvakrat izražena misel, naj bi se ustanovila v Sloveniji nova delavska strokovna organizacija. V 13. števil. »Neodvisnosti« izraža P. R. ogorčenje nad nepravilnostmi v Ursovi kovinarski organizaciji ter zahteva, da strokovne organizacije postanejo neodvisne in vsem dostopne. Zahtevo pa podkrepi z izjavo: če je Strokovna komisija lahko taka, je dobro, če ne, si bo slovensko delavstvo samo znalo ustvariti svojo strokovno organizacijo. Še bolj jasno je to povedal R. v števil. 15. »Neodvisnosti«, kjer pravi približno tako-le: vse dosedanje strok. organizacije so privesek političnih strank, zato je potrebna nova nepolitična strokovna organizacija; v njo morajo vsi delavci, katerim je dovolj politiziranja in igranja z delavci. Pri pisih obeh člankov in pri mnogih delavcih so razmere v URSovih strokovnih organizacijah rodile težnje za izstopanje iz njih in za odcepitve v posebno strokovno zvezo. Te težnje in njih vzroke razumemo, toda postavljamo si vprašanje, kakšne posledice bi njihova izpolnitev prinesla slovenskemu delavstvu. Dr. I. Š. je v zadnji številki našega lista povedal svoje mišljenje, da bi nova strokovna zveza najbrž, kljub najboljšim namenom postala peta strok. organizacija in bi se razbitost delavstva še povečala. Moje mišljenje je, da je stališče D. I. Š. pravilno in da bi ta korak pomenil le nov razcep.

Delavstvo pa potrebuje enotnost strok. organizacij. Njihov namen je organizirati in voditi boj delavstva za njegove zahteve. V tem boju morajo biti vzgojitelji svojega članstva in vsega delavstva, kazati mu pot naprej, dalje od koščka kruha, za katerega se trenutno bori. Eno in drugo je izvedljivo in uspešno le v organizacijah, ki res združujejo široke delavske plasti. Delavci v svojem vsakdanjem boju to živo čutijo: **enotni, vsem delavcem skupni interesi zahtevajo enotno delavsko strokovno politiko, enotno delavsko strokovno gibanje.**

Bolj kot kdajkoli prej je pa enotnost slovenskemu delavstvu potrebna danes, ko stojijo pred njim silno težki boji, ko mora delavec biti najaktivnejši v boju za svoje pravice in pravice vsega slovljstva. Od enotnosti slovenskih delavcev v prvi vrsti zavisi, ali se bo združil ves slovenski narod v en tabor in dosegel svoje pravice.

Slovensko delavstvo je bilo strokovno razcepljeno v več organizacij. To je pa koristilo le podjetnikom, ki so razcepljeno delavstvo lažje izrabljali.

Razbijati in cepiti delavsko gibanje je torej stvar delodajalcev, njihovih politikov in slug ter samo njim v korist, delavci pa so vsako razcepljenost v lastnih vrstah zelo drago plačevali. Če gledamo s tega vidika, moramo misel o ustanavljanju novih strok. organizacij odkloniti kot plod tujih, delavstvu škodljivih na-

ziranj. V našem konkretnem primeru odklanjamo tako misel iz sledečih osnovnih razlogov:

Prvič: Ustanovitev nove strokovne zveze pomeni razcep najmočnejšega strokovnega gibanja v Sloveniji, t. j. URSS-a. V URSS-u niso in sedaj ne vladajo razmere, ki bi zadovoljevale večino članov in ostalega delavstva. Prevelik centralizem, oportunitizem nekaterih voditeljev, zatiranje demokracije, nerazumevanje narodnih težav in delavstvu, vse to je oviralo pravilno politiko in razširitev Ursovega strokovnega gibanja. Vendar moramo vedeti, da so Ursove organizacije organizacije najbolj razredno zavednega delavstva, da je njihovo članstvo že dolga leta najaktivnejše. Razcep v URSS-u bi zmanjšal udar no sposobnost strokovnega gibanja, oslabil moč delavskega razreda in njegovo akcijsko sposobnost. Obenem bi poleg borbenejših strokovne zveze obstajala prečiščena desničarska strokovna zveza, kar bi brez dvoma zelo slabilo delavsko strokovno gibanje.

Drugič: Razcep bi zmanjšal organiziranost delavstva. Napačno je misliti, da bi skupno število članstva obeh razbitih organizacij bilo večje kot je danes. Neenotnost in razcepljenost samo manjša privlačnost strokovne organizacije in v slučaju razcepa bi dober del danes organiziranega delavstva ostal neorganiziran. Francoski strokovni organizaciji CGT in CGTU pred združitvijo nista imela niti milijon članov, po združitvi v eno samo strokovno zvezo pa je kmalu število članov doseglo pet milijonov.

Tretjič: Nova strokovna zveza najbrž v današnjih razmerah ne bi dolgo vzdržala. Danes še ni odpravljena nevarnost za obstoj vseh treh dosedanjih strokovnih organizacij spriči jasnih naklepov ustanoviteljev Zveze združenih delavcev. Nikakor ni torej misliti na to, da bi dolgo mogla delovati strokovna organizacija, ki naj bi v nasprotju z dosedanjimi vodila dosledno in čisto delavsko politiko.

Razcep v URSS-u bi bil zločin proti najosnovnejšim interesom delavstva in voda na mlin vsem sovražnikom delavske enotnosti in aktivnosti, pa naj bodo to podjetniki ali pa njihovi hlapci zunaj ali znotraj delavskih vrst.

Zato morajo vsi zagovorniki enotnosti strokovnega gibanja odločno nastopiti proti vsem poskusom razcepa. Nasprotno! Zagovorniki delavske enotnosti morajo poživeti akcijo za enotnost delavstva v lastni strokovni zvezi, v lastni organizaciji. Zagovorniki enotnosti morajo nastopiti proti ustvarjanju dveh front v strokovnih organizacijah. delati morajo za eno samo fronto skupnih zahtev in skupnega boja. Zato morajo postavljati v ospredje res one zahteve, ki so vsem članom skupne in sprejemljive in v boju za njih graditi zavest enotnosti

V luči resnice

Mnogo se je pisalo te dni o Majniški deklaraciji. Govorilo se je, da naj bi pomenila njena obletnica narodni praznik, ko naj bi si podali vsi Slovenci roke. Govorilo se je, pisalo . . .

Toda ti dnevi so šli mimo slovenskega ljudstva. Kakor da bi bilo ljudstvo odrinjeno. Kakor da bi se ga deklaracija ne tikala, kakor da bi se nekateri bali prasha: **Kaj je deklaracija zahtevala, kaj se je do danes uresničilo, zakaj so vedno speljavali boj za uresničenje zahtev slovenskega ljudstva v meglenost in na stranska pota?**

Ljudstvo je zasluilo, da vse številne proslave niso namenjene njemu, kajti priredile so jih politične skupine, ki jim je le do paradiranja. In dejstva so to tudi pokazala.

Zakaj je pisalo »Jutro« v uvodnikih zdaj »jugoslovanski odbor«, zdaj »jugoslovanski odbor«? Sumimo, da je skušalo namenoma dati deklaraciji poseben jugoslovanski pomen, čeprav ni slovensko ljudstvo v deklaracijski dobi niti najmanj slutilo, da boj za svobodo še dolgo, dolgo ne bo končan in se bo moralo še boriti za svoje slovenstvo. Kajti sicer bi po žrtvah v svetovni vojni in po bojih za osamosvojitvev slovanskih narodov ne ostalo pasivno in bine prepustilo svoje usode strankam.

Zakaj piše »Slovenec«, da je manifestacijski zborovanje »tudi to pot krepko dokazalo, v katerem taboru stoji Litija«? Mišljena v tem taboru prav gotovo ni fronta vseh zavednih Slovencev, temveč le pristaši ene skupine.

Zakaj se skupina akademikov pritožuje, da so se vršile priprave za proslavo Majniške deklaracije tajno, kakor da bi bila proslava monopol ene same skupine?

Iz kopice dopisov s podeželja naj priobčimo le enega:

Sv. L., 2. VI. 1937.

» . . . kakor petelini so se razbohotili neki gosposje. Ljudstvo pa je »tvorilo špalir« — jaz bi rekel, da je stalo ob strani in gledalo. — J. R. Z. je povabila k sodelovanju za priprave občino in Prosvetno društvo. V obeh organizacijah in v občinski upravi so isti ljudje in tako je poteklo vse v sporazumu. Da pa je v naši občini mnogo ljudi, ki so tudi zavedni Slovenci, čeprav niso pristaši J. R. Z., tega nekateri nočejo vedeti. Saj je v naši občini tudi mož, ki je prirejal v deklaracijski dobi zborovanja in je bil zato zaprt . . . »

V Mariboru je vzklikala na predvečer proslave skupina mladih ljudi: »Živela

J. R. Z.! Živio slovenski ore! Živel dr. Korošec, rešitelj slovenske zastave!« Toda samo eno slovensko zastavo smo mogli videti v Mariboru: visela je z neke hiše v Prešernovi ulici. In le izložba lokala »Neodvisnosti« je bilo s slovenskim trakom okrašena. Prihajajo pa poročila, da bi marsikje radi izobesili zastavo, pa je niso mogli.

Položaj pač najlepše osvetljuje potek proslave v Ljubljani.

Po poročilu »Politike« je g. minister dr. Korošec tako-le govoril: »Zagoreli so ognji ob proslavi dvajsetletnice Majske deklaracije, tistih dogodkov, ki so dali Avstriji signal za odkriti boj za politično samostojnost jugoslovanskega naroda . . . « »Slovenski dom« pa piše: » . . . signal za odkriti boj za politično samostojnost našega naroda . . . «

Kakor piše »Jutro«, je demonstrirala v Ljubljani majhna skupina mladih ljudi, ki so se pa za njo kmalu zbrale »krepke skupine nacionalistov, ki so spremljale kričanje demonstrantov z veselimi pozvižgi . . . « Po mojem mnenju pa je bilo obema skupinama do tega, da ju čujejo v Beograd in po njih vzklikih presodijo, kdo je bolj politično »zrel«.

Motil bi se tisti, ki bi po teh znakih sodil, da zna stati ljudstvo res le v špalirjih in ob strani. Številni izleti, posebno tisti v Domžalah je pokazal, da se ljudstvo prebujajo, da noče več služiti koristim političnih strank in onih, ki so za njimi, temveč da bo stalo odslej budno na straži le slovenskih ljudskih koristi. **Da bo nadaljevalo svoj veliki boj, ki ga je začel Gubec in ki je bila deklaracija le njegov člen — boj, ki ga je treba voditi do zmage, do popolne uresničitve zahtev našega naroda!** C. Z.

ZAPISKI

Ločitev nekega zakona je odebrilo berlinsko sodišče. Ločitev je zahteval mož, ker je kupila njegova žena klobuk v neki židovski trgovini, čeprav je vedela, da je njen mož dober nacionalsocialist.

Pol milijona ameriških rudarjev je stavkalo. Ker je pretila nevarnost pomanjkanja premoga, je morala industrija ugoditi delavskim zahtevam.

2000 delavcev je zastavkalo in zasedlo tovarno Ba'inih podjetij v Franciji.

Franc zakaj si tako vesel?

Tudi Ti boš laško vesel, če se bos dobro in poceni oblekel, a to samo pri manufakturi

Češki magazin - Maribor

Ulica 10. oktobra - kjer je res neverjetno poceni

Iz popotne torbe

n. t.:

TRI DNI NA NOTRANJSKEM.

Ko sem lani obiskal Notranjsko, je bila kriza na višku. Sankcije proti Italiji, ki so bile upravičene, so bile nesocialne, ker so zadele predvsem delovno ljudstvo, manj pa tiste, ki so obogateli na račun ljudstva v dobi dobre konjunktore po vojni. Razumljivo je, da ljudstvo, četudi je po svoji veliki večini antifašistično razpoloženo, ni odobravalo sankcij, ki so njegovo itak že klavno življenje še poslabšale, Italiji pa njenega pohoda na Abesinijo niso preprečile, ker so jo zalagale ostale fašistične države s potrebnimi živili in surovinami.

Gospodarski položaj na Notranjskem se je izdatno zboljšal že pred ukinitvijo sankcij, kajti les je začel prevzemati angleški trg, ki je mnogo solidnejši od italijanskega. Znan je, da nam Italija še vedno dolguje precejšnje vsote za les, ki ga je od nas kupila. Kljub zvišanju cene lesa, je kriza še vedno precejšnja, kajti v času blagostanja se ljudje gotovo ne bi izseljevali, temveč bi rajši ostali doma. Izseljevanja v takem obsegu, kakor se godi na Notranjskem zadnje mesece, ne pomnijo najstarejši ljudje. Na marsikateri mali kmetiji ni nobenega sina pri hiši. Vsi so se izselili v Francijo ali pa še delj. Tudi tihotapstvo ne bi tako cvetelo, kakor cvete, če bi vladalo blagostanje. Tihotapcem na Notranjskem ni sicer z »ročicami poslano.« Če je sreča, se da zaslužiti, če je nesreča, izgubi tihotapec vse, kar ima, mnogokrat celo življenje. Letošnji velikonočni sneg v notranjskih planinah je tirjal življenje treh tihotapcev. Največ tihotapijo živino. Pri konjih in rogati živini zasluži tihotapec do 300 Din pri glavi. Največ tihotapijo v Loški dolini. Tihotapci so vzorno organizirani. Dobiček in izgubo si delijo. Tisti, ki spadajo k »predhodnici« in so manj izpostavljeni dobi manj, kakor tisti, ki imajo pri sebi blago. V splošnem je njihovo knjigovodstvo zelo komplicirano. Razen živine tihotapijo še tobak, meso, moko in še nekatere

druge življenske potrebščine. Iz Italije pa se vračajo z boljše obleko ali obutvijo. Danes se tihotapjenje iz Italije v našo državo ne izplača. Zasluga teh tihotapcev, ki dobro poznajo fašistične razmere v Italiji je, da je fašizem na Notranjskem nepopularen in da je notranjsko ljudstvo z redkimi izjemami antifašistično orijentirano. Medtem ko na Štajerskem in nekaterih krajih Kranjske slovenski emigranti iz Italije niso bili dobro sprejeti, Notranjci s temi žrtvami fašizma živo sočustvujejo in jim grede na roko, kolikor jim morejo. Dezerterjev, ki niso hoteli v Abesinijo ni vsa država toliko zaposlila, kakor mala Notranjska. Slovenci so gostoljubno ljudstvo in če bi gostoljubnost naj bila za Slovence karakteristična, potem bi držalo, da so Notranjci najboljši Slovenci, ker so najbolj gostoljubni. Toliko na splošno. Sedaj pa nekoliko o položaju v posameznih krajih.

Lož. V Ložu je pri volitvah 25. oktobra lani zmagala lista slovenskega ljudskega gibanja. Za skupen nastop so se proti dvema nasprotnima listama združili zavedni slovenski kmetje in delavci ne glede na politično prepričanje. Iz dogovora, ki so ga za volitve napravili, naj navedem samo 5., 6., 7. in 8. točko, ki se glasijo, kakor sledi:

5. Vsakdo, kdor bi volitve zlorabil v svoje politične namene ter poročal v kakem političnem časopisu v prid katerekoli politične stranke, je dolžan — oziroma lahko mesto njega — vsak volilec občine Lož to poročilo dementira, in na istem mestu objasni vsebino in smisel naše liste oziroma tega zapisnika.

6. Nosilec liste, kakor tudi tisti, ki podpišejo izjavo, da pristanejo na kandidaturu, se obvežejo, da bodo delali po volji občanov in v prid občine Lož. **Tako tudi pri volitvah v senat.**

7. Smisel tega zapisnika lahko vsakdo in povsod javno predoči komurkoli.

8. Vsi kandidati se zavežejo, da bodo upoštevali gospodarske potrebe vseh delov občine sorazmerno enotno.

Ta dogovor povzame. Omenim naj še samo, da je tudi v sosednji občini v Starem trgu zmagala opozicija. Proslave na večer

N A Š I K R A J I

TRBOVLJE.

Kakor vsako leto 1. junija, tako so se tudi letos ob 13-letnici fašističnega krvoprelitja zbrali številni rudarji, žene in dekleta na okrašenih grobovih I. junijskih žrtev, ki so padle v borbi proti fašizmu.

Vsem je bilo še v živem spominu, kako so ta dan pred 13. leti divjali fašistični plačanci in po tujih fašističnih zgledih zažigali rudarske domove in z revolverji v rokah terorizirali in ubijali naše delavstvo. To naj bo trboveljskim rudarjem kakor tudi ostalemu delavstvu glasbeno memento (opomin), kaj vse je zmožen reakcionarni fašizem vseh oblik. Zato je dolžnost vseh rudarjev in ostalih slojev, da se vztrajno in aktivno borimo proti vsakemu fašizmu — za mir in demokracijo! S tem bomo najlepše in najdostojnejše proslavili spomin padlih rudarjev. —

HRASTNIK.

V našem rudniku imamo tri strokovne organizacije in sicer Z. R. J., Narodno str. zvezo in Jugoslovansko str. zvezo. Zadnji dve organizaciji imata malo članov, največ jih ima Z. R. J., ki je posebno lansko leto zelo narasla in je bilo v njej organiziranega nad 50% vsega delavstva. Mnogo pa je še ostalo neorganiziranega, ker ni verjelo, da se dela v organizaciji na demokratični podlagi. — Zadnje čase pa je začela organizacija padati in nevarno je, da ostanejo le tisti člani ki so bili pred dvema letoma. Vzroki, da članstvo pada so v tem, da se ne upošteva volja članstva, sklepi se v sestankov, dela se celo proti sklepom, demokracija je le na jeziku, z eno besedo vlada v organizaciji birokratizem, ker hoče odločati samo nekaj članov. Članstvo naj zastavi vse sile, da že napravi red v organizaciji in poskrbi, da se doseže med rudarji sloga v borbi za izboljšanje našega težkega položaja ki se v njem nahajamo. Naj se ne zgodi več, da se riše delavce v karikaturah kakor se je zgodilo pri volitvah odbora v Bratovsko skladično.

VELENJE.

Delovno ljudstvo se tudi v našem kraju dobro zaveda, da so bile vse volitve zadnjih let dragocen nauk. Zato so se povezale vse plasti delovnega ljudstva v močno gibanje, ki že prodira, osvaja in zmaga. V pravem ljudskem kmečko-delavskem gibanju je rešitev slovenskega naroda. Ljudsko samoodločanje bo pometlo tudi z gospodo, ki ji ne ležijo pri srcu resnične ljudske in slovenske koristi . . .

(Celega članka ne moremo priobčiti, ker bi to imelo za list hude posledice. Krajevne afeze in kupčije je treba drugače obdelati! Uredništvo.)

ZALEC.

Za poštno inspektorico je imenovana naša poštna upravnica ga. Franja Drakuličeva in je to prvi primer v Sloveniji, da je bila v poštni službi imenovana na tako visok položaj ženska moč. Do te visoke stopnje je ge. Drakuličevi pripomogla njena sposobnost

in vestnost v odgovorni državni službi. K imenovanju ji iskreno čestitamo vsi Zalcani!

LOŠKA VAS.

Akcija voznikov se je končala z uspehom. S skoro dvomesečno stavko smo dosegli povišanje pri »furi« od 45 Din na 55 Din. Za celo partijo smo prislužili 10.000 Din. Če bi pa še teden dni vzdržali, bi dobili vse, kar smo zahtevali, to je 60 Din za furo, oziroma 5000 Din za partijo. Tisti, ki ne plačujejo radi voznikom spodbudnih plač, so hoteli organizacijo razbiti. Tajnik neke stranke (Dr. K.) v Ljubljani nam je celo oblast spravil na glavo. Hoteli so nas razbiti in osnovati Kmečko zvezo. Mi nimamo nič proti Kmečki zvezi, samo to vemo, da moramo biti enotni, saj zdaj smo videli, da se more z enotnostjo marsikaj doseči. In pa to vidimo, da naša organizacija ne sme biti za copato, ampak, da mora biti borbeno. — Naša organizacija ni nikaka radičevska organizacija. Res je, da imajo tudi na Hrvaškem svojo »Slogo«, a naša »Sloga« je slovenska »Sloga«, registrirana na podlagi posebnih pravil. Mi smo Slovenci in odklanjamo tisto hrvaško gospodo, ki sili čez Gornjance. Odklanjamo pa tudi tisto slovensko gospodo, ki misli, da bi prišla s pomočjo hrvaških »firerjev« najlažje do korit. Nočemo pa biti Kmečki zvezi kaka konkurenčna organizacija. Hočemo, da bi bili enotni. Enotnosti je ljudstvu treba!

DOBRNIČ.

Tudi v našem kraju jih je več dobilo povabilo na sestanek slovenskih mačkovec pri Novem Mestu. Seveda nismo šli. Pozneje pa smo natančno izvedeli, kako je bilo. Slišali smo, da so bili razni gosposje iz Vavtvasi, iz Trebnjega in Vidma zelo hudi. Pa tako so se pač naučili pri Orjuni in JNS in jim ni preveč zaneriti. Čudimo se le, kako so posamezni kmetje zašli v to družbo, ki je enkrat jugoslovanska, enkrat hrvaška, slovenska pa nikoli in ki nima prav nič skupnega z revnim slovenskim ljudstvom. Ko smo slišali vse to, smo rekli: »S tako Hrvatsko seljačko stranko pa na Slovenskem že ne bo nič!« — Začutili smo potrebo, da se politično organiziramo kot Slovenci in kot kmetje. Naša občina je v času največjega pritiska šestomajskega režima vzdržala. Ostala je vedno slovenska, ljudska. Toda volili nismo Hrvatov, temveč proti Jeftiču. Bili smo le proti nasilju, tako kakor vedno. Danes pa vidimo, da je bolj kot kdaj prej potrebno, da se organiziramo na podlagi slovenske ljudske politike. To politiko pa zastopa Slovensko kmečko-delavsko gibanje. Treba bi bilo čimprej začeti z razgovori in osnovati občinski odbor po zgledu drugih krajev. Tak odbor čaka pri nas mnogo dela.

Izdaja konzorcij »Neodvisnosti«. Urejuje in odgovarja Stanko Hiti, novinar v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna, predstavnik ravnatelj Stanko Detela.

naši somišljeniki glasovali za listo bivšega župana g. Medena, lesnega trgovca in industrijca.

Št. Vid. Št. Vid je precej obsežna hribovska občina, ki živi izključno od prodaje lesa. Prebivalci občine spadajo med naše najzavrednejše somišljenike, kar na zunaj dosega radi slabe povezanosti z vodstvom ni prišlo do izraza. Sedaj, ko so načelne stvari razčiščene in so najneustrupnejši »Mačkovi« iz vodstva slovenskega ljudskega gibanja izstopili, je pričakovati, da se bo politično življenje v okrilju ljudskega gibanja v tem kraju poživilo. Če ne bo prišlo do sestave posebne liste, bo abstinenca preko 50% volilcev.

Rakek. Na Rakeku so izgledi za močno organizacijo lesnih delavcev, kakršna v nekaterih krajih še obstoja. V kratkem bodo oživili omenjeno organizacijo. V ta namen bodo povabili predsednika centralne organizacije tov. Bričija iz Ljubljane, o katerem imajo zaenkrat še najboljše mnenje in upajo, da jih ne bo razočaral, kakor jih je že marsikdo. Za ljudsko gibanje je teren v tem napul industrijskem območju kraju nadvse ugoden. Priprave so v teku. Inicijativnemu odboru, ki se je že konstituiral, želimo čim večji uspeh. Lista ljudskega gibanja za občinske volitve 25. oktobra lani je bila zaradi tehničnih napak zavrnjena. JRZ lista je dobila 345 glasov, med temi je preko 250 volilcev železničarjev, carinikov in financov. JNS pa je dobila 210 glasov. Volilci so zelo razočarani, ker so kandidati veliko obljubljali, ničesar pa izpolnili. Tudi kulturno delo je zelo zastalo. Prosvetno društvo priredi tu in tam kako igro, katere edini namen je, pridobiti društvu finančna sredstva. Včasih je bilo drugače. Naj omenimo samo nepozabno uprizoritev »Hlapca Jerneja« pred štirimi leti.

Logatec. Logatec je edina občina na Notranjskem, kjer se še vedno vztrajno in zagriženo »klerikalce« in »liberalce«. Zalostno je, da se tudi nekateri naši somišljeniki spuščajo v te prepire na strani »liberalcev« ali boljše rečeno JNSarjev.

O Vrhnikih, Borovnicah in Preserju, ki jih geografično štejemo k Notranjski, bo izšlo v kratkem posebno obširno poročilo.